

وزارت تحصیلات عالی

معینیت علمی

ریاست انکشاف برنامه های علمی

نصاب درسی دیپارتمنت اگرونومی پوهنځي های زراعت پوهنتون های افغانستان

پیام وزیر تحصیلات عالی

انکشاف پایدار کشور و جامعه مستلزم ایجاد نهادهای باکیفیت آموزشی از سطح پایین تا بالاست، تا بتوانند افراد جامعه را مجهز با دانش و مهارت های مورد نیاز جامعه تربیت کنند. وزارت تحصیلات عالی به منظور نیل به این امر مهم برنامه های بنیادی را روی دست گرفته است که یکی از آنها تدوین نصاب پویا که پاسخ گوی نیاز محصلان و در نهایت پاسخ گوی نیاز جامعه بوده و با تطبیق آن اهداف نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور برآورده شده بتواند، است. نصاب تحصیلی که در نتیجه تطبیق آن افرادی به جامعه تقدیم شوند که با دانش مسلکی، علمی و فنی خویش در بازار کار به سطح کشور و منطقه موقعیت خود را تثبیت کرده بتوانند و از لحاظ فرهنگی و اخلاقی، هم وطن خوب برای هم وطنان، هم شهری خوب برای هم شهریان و سرانجام پدر و مادر خوب برای فرزندان خود بار آیند.

در پلان استراتژیک ملی وزارت تحصیلات عالی، تدوین نصاب تحصیلی معیاری به عنوان یکی از اهداف اصلی در نظر گرفته شده است و بنابراین به کمیسیون ملی نصاب تحصیلی وظیفه سپرده شد تا رهنمود انکشاف و بازنگری نصاب تحصیلی را ترتیب نموده، به منظور آغاز روند بازنگری اساسی و توحید نصاب ملی در دسترس همه ی پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی کشور قرار دهند. روند بازنگری نصاب تحصیلی تمام رشته ها در اوایل سال 1397 از مرحله ی نیازسنجی از سطح دیپارتمنت ها، پوهنجی ها و پوهنتون ها و به اشتراک کارشناسان از نهادهای دولتی و خصوصی آغاز و همچنان مدل های متعددی سایر کشورها نیز مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت.

خرسندیم که روند بازنگری نصاب های تحصیلی رشته های مختلف پوهنجی های زراعت کشور؛ مبتنی بر رهنمود بازنگری نصاب، همت و همکاری همه جانبه ی مسئولین و اعضای کادر علمی پوهنجی های زراعت پوهنتون های کشور در رشته های مربوط با تلاش های مستمر، صادقانه و تخصصی همکاران ما در نهادهای یادشده در تمامی مراحل از جمله مرحله نیازسنجی، بررسی های مسلکی در کمیته های تخصصی و برگزاری کلسترهای ملی تکمیل گردید.

اکنون با افتخار نصاب های بازنگری شده ی رشته های اگرونومی، اقتصاد و توسعه زراعتی، بایوتکنالوژی و تولید تخم های بذری، تکنالوژی مواد غذایی، حفاظه نباتات، جنگلداری و منابع طبیعی، خاکشناسی و آبیاری، علوم حیوانی، هارتيکلچر و مدیریت و تجارت محصولات زراعتی را منحیث نصاب نهایی شده در وزارت تحصیلات عالی افغانستان، جهت تطبیق در تمام پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی تقدیم جامعه علمی خویش می نماییم. امید با تطبیق آنها بسا از خلاها و کاستی های قبلی رفع گردیده، خدمات با کیفیت بهتر و بازدهی مؤثرتر در عرصه ی تحصیلات عالی صورت گیرد.

در پایان از همه دست اندرکاران برنامه ی ملی بازنگری و انکشاف نصاب تحصیلی، به خصوص از استادان پرتلاش شامل در این روند، رؤسای پوهنجی ها و آمرین بخش های مربوطه، اعضای محترم کمیسیون ملی نصاب تحصیلی و همکاران ریاست انکشاف برنامه های علمی که در تدوین نصاب های تحصیلی هر کدام به سهم خویش توان و استعداد خود را به خرج داده اند، کمال قدردانی و سپاس گزاری می نمایم و از آفریدگار جهان برای همه موفقیت های بیشتر از پیش را استدعا دارم.

پوهنمل عبدالتواب بالاکری

معین علمی و سرپرست وزارت تحصیلات عالی

برنامه ملی بازننگری و انکشاف نصاب های تحصیلی

نصاب تحصیلی از عناصر مهم و کلیدی برنامه های علمی در وزارت تحصیلات عالی است. تطبیق نصاب تحصیلی معیاری منحنی نقشه راه برای محصلان و تربیه نیروی بشری کشور، از یک سو باعث بهبود کیفیت تدریس و آموزش در نهاد های تحصیلی گردیده و از سوی دیگر فارغان با دانش و شایسته طبق نیاز بازار کار را به جامعه تقدیم میکنند. از همین رو، وزارت تحصیلات عالی به عنوان اساسی ترین نهاد تنظیم کننده امور تحصیلات عالی در کشور، روند بازننگری و انکشاف نصاب های تحصیلی پوهنتون های کشور با اهداف تنظیم آن مطابق به نیاز بازار کار، ضرورت استخدام کنندگان با رعایت معیار های پذیرفته شده جهانی در هر رشته تحصیلی را با شعار "ملت واحد- نصاب تحصیلی واحد" در تمامی پوهنتون ها و موسسات تحصیلات عالی از سطح دیپارتمنت، پوهنچی، پوهنتون تا وزارت تحصیلات عالی، آغاز نموده و قرار است یکصد و شصت و پنج رشته مختلف فارغ ده دوره لیسانس موجود در کشور تحت پوشش این برنامه قرار گیرند.

روند انکشاف نصاب با مرحله نیاز سنجی آغاز گردید که در آن به منظور تشخیص نیاز بازار کار، اعضای کادر علمی موسسات تحصیلات عالی اعم از دولتی و خصوصی با ادارات ذیدخل، نخبه ها و مراجع استخدام کننده نشست های مشورتی را دایر نموده و بعد از جمع آوری نظریات آنها، آنرا به عنوان مواد کار در کلسترهای تخصصی رشته توسط متخصصین نصاب سازماندهی و تجزیه قرار داده و در تنظیم نصاب های تحصیلی جدید از آن استفاده صورت گرفته است.

کلستر بازننگری نصاب های تحصیلی عبارت از گروهی از افراد متخصص، مجرب و ذیدخل در رشته مربوطه اعم از استادان صاحب نظر پوهنتونهای دولتی و خصوصی، نمایندگان استخدام کنندگان (دولتی و خصوصی)، متخصصین ورزیده از پوهنتونهای خارجی، نماینده فارغ التحصیلان سالهای اخیر و نماینده کمیسیون ملی نصاب وزارت تحصیلات عالی اند که بعد از مرور سایر نصاب های موجود و ریفرنس های بین المللی نیازسنجی ها را کار شناسی نموده و در چندین مرحله نصاب ها را انکشاف میدهند.

در بازننگری نصاب های تحصیلی که براساس اهداف آموزشی هر رشته نصاب ترتیب شده و برای هر مضمون و درس اهداف آموزشی تعریف شده که با اهداف آموزشی رشته مطابقت دارد، بر علاوه سایر نصاب های رایج در کشور، ریفرنس های معتبر رشته های مشابه در دیگر کشور ها نیز مورد مطالعه قرار گرفته و از آن ها استفاده شده است. توجه به مهارت ها و توانایی های محصلان مانند، مهارت استفاده از تکنالوژی معلوماتی، طرز تفکر انتقادی یا (Critical thinking)، توجه به کار عملی (Internship)، مهارت محاوره و ارتباطات، بلدیت با کار گروهی و روحیه همکاری، تقویه خلاقیت و نو آوری، مهارت های حل مشکل، مهارت های آموزش مادام العمر (Life Time Learner)، آگاهی از کلتور های متفاوت جهانی، تقویه حس وطن دوستی و روحیه اسلامی و علاوه بر آن به معیارهای که توسط سازمان یونسکو به عنوان مهارت های قرن بیست و یکم تعریف گردیده نیز پرداخته شده و رعایت گردیده است.

برنامه ملی بازننگری و انکشاف نصاب تحصیلی به همکاری کمیسیون ملی نصاب تحصیلی توسط ریاست انکشاف برنامه های علمی وزارت تحصیلات عالی تطبیق میگردد. جا دارد که از همکاری اعضای محترم کمیسیون ملی نصاب و سایر اعضای ذیدخل برنامه که با زحمات خستگی نا پذیر خویش در اکمال این برنامه ملی سهم داشته اند، اظهار سپاس و قدر دانی نماییم.

پوهنمل خواجه زبیر صدیقی

رئیس انکشاف برنامه های علمی

پیشگفتار

ارائه آموزش های معیاری در بخش های مختلف زراعت و تربیه نیروهای متخصص رسالت مهمی است که پوهنخی های زراعت به عنوان نهاد های تحصیلات عالی عهده دار هستند. باورمند هستیم زمانی نهادهای علمی میتوانند در اجرای رسالت خویش موفق باشند که علاوه بر ارائه آموزش های نظری به ارتقاء مهارت های عملی محصلان و اصلاح نصاب تحصیلی به منظور فراهم آوری فرصت های شغلی بیشتر برای فارغ التحصیلان بیش از پیش عطف توجه نمایند. نصاب تحصیلی (Curriculum) یک رکن اساسی در تحصیلات عالی هر کشور است. زیرا نصاب تحصیلی در واقع بیوگرافی (شناسنامه) مشخصات و خصوصیات هر مضمون (کورس) بوده که به منزله رهنمود فشرده و جامع برای موضوعاتی که قرار است تغییر در فهم، سلوک و مهارت مسلکی محصلان و محصلان به شکل مطلوب مطابق به اهداف مطروحه فراهم سازد می باشد.

در سطح هر یک از پوهنتون ها، پوهنخی ها و دیپارتمنت ها، کمیته های نصاب تحصیلی وظیفه دارند تا نصاب تحصیلی را که در سال های گذشته تدریس می گردید مورد ارزیابی، بازنگری و انکشاف قرار داده، مطابق نیاز جامعه، بازار کار، پیشرفت تکنالوژی، آخرین دستاوردهای علمی و بلاخره مطابق به استندرد ها و معیار های محلی، ملی و جهانی عیار سازند. تاکید اجماع ملی که در ماه حوت سال 1396 در کابل در خصوص معیاری سازی نصاب های تحصیلی افغانستان برگزار گردیده بود؛ نیز بر همین موارد بود.

کمیته های بازنگری نصاب در سطح پوهنخی ها و پوهنتون ها با تدوین و توزیع پرسشنامه از اعضای کادر علمی، فارغ التحصیلان، محصلین بر حال و استخدام کننده های دولتی و خصوصی در زمینه نقاط ضعف، قوت، فرصت ها و چالش های موجود در نصاب های تحصیلی رشته های مختلف خواهان معلومات گردیدند. نتیجه تجزیه و تحلیل این پرسشنامه ها و مصاحبه ها در هر رشته نقاط ضعف و قوت را مشخص و فرصت ها و چالش های موجود را انعکاس داد. مبتنی بر آن برای اصلاح و بازنگری نصاب تحصیلی پلان های عملیاتی طرح و اولویت ها مشخص گردید.

در فاکولته های زراعت کار بازنگری، توحید و معیاری سازی نصاب تحصیلی بالای رشته های مختلف زراعت آغاز گردید. در این روند نصاب های تحصیلی حدود 30 فاکولته زراعت در سطح وزارت تحصیلات عالی مورد بازنگری و انکشاف قرار گرفت. بعد از بیش از یک سال کار تخصصی و تدویر چندین مرحله کلستر در سطح ملی، مطالعه نیاز های بازار کار و بررسی الگوهای مختلف از سایر کشور ها؛ تدوین نصاب واحد معیاری در سطح ملی به انجام رسید.

انتظار میرود با تطبیق نصاب های جدید، دانش آموخته های رشته های مورد نظر با دانش عمیق تر، مهارت های بیشتر، نگرش مسئولیت پذیری و تعهد مسلط شوند طوریکه بتوانند با سهولت های بهتری وارد عرصه کار گردیده، خدمات با کیفیت و تخصصی را به جامعه انجام دهند. یقین داریم این دانش آموخته ها دارای مهارت مسلکی بالا، آشنا با کمپیوتر و انترنت مسلط به زبان های بین المللی، اعتماد به نفس، صداقت، توانمند به انجام تحلیل و تجزیه علمی مسایل مسلکی می باشند.

فهرست عناوین

پیام وزیر تحصیلات عالی	أ
نصاب درسی دیپارتمنت اگرنومی	1
مقدمه	1
دیدگاه	1
رسالت	1
اهداف آموزشی رشته	2
نتایج متوقعه	2
نیازسنجی	2
معرفی محتوی	3
موجودیت انترنشیپ و سیر علمی	3
تناسب کارهای عملی و نظری	3
روش های آموزش و تدریس	3
شیوه های ارزیابی محصلان	4
جدول پلان درسی سمستر وار مضامین دیپارتمنت اگرنومی	5
مفردات مضامین دیپارتمنت اگرنومی	14
ثقافت اسلامی 1 (جهان بینی اسلامی)	14
شرح مختصر مضمون	14
اهداف آموزشی	14
شیوه های تدریس و آموزش	14
مفردات درسی مضمون	15
نبیئات عمومی	19
شرح مختصر مضمون	19
اهداف آموزشی	19
مفردات درسی مضمون	19
کارهای عملی مضمون	20
زولوژی	27
مفردات درسی مضمون	27
کارهای عملی مضمون	28
مضمون زولوژی	29
جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته	31
منابع اصلی	33
منابع فرعی	33
ثقافت اسلامی 2 (عبادات و حکمت های آن)	34
شرح مختصر مضمون	34

34	اهداف آموزشی
34	شیوه های تدریس و آموزش
34	مفردات درسی مضمون
39	سیستماتیک نباتی
39	شرح مختصر مضمون:
39	مفردات درسی مضمون
40	کارهای عملی مضمون
43	مبایدهای محیط زیست
43	شرح مختصر مضمون:
43	اهداف آموزشی
43	مفردات درسی مضمون
47	مصونیت غذایی
47	شرح مختصر مضمون
47	مفردات درسی مضمون
53	مبایدهای ترویج زراعتی
53	شرح مختصر مضمون
53	اهداف آموزشی
54	مفردات درسی مضمون
57	ثقافت اسلامی 3 (نظام اخلاقی اسلام)
57	مفردات درسی مضمون
61	مبایدهای خاکشناسی
62	مفردات درسی مضمون
65	مبایدهای نباتات مزروعی
66	شرح مختصر مضمون
66	اهداف آموزشی
66	مفردات درسی مضمون
68	کارهای عملی مضمون
73	: مبایدهای میکروبیولوژی
74	شرح مختصر مضمون
74	اهداف آموزشی
74	مفردات درسی مضمون
75	کارهای عملی مضمون
79	مبایدهای علم امراض نباتی
80	شرح مختصر مضمون
80	اهداف آموزشی
80	شیوه های تدریس و آموزش

80	شیوه‌های ارزیابی محصلان:
80	مفردات مضمون
81	مفردات بخش لابراتوار و کارهای عملی
83	جدول نقشه مفهومی مضمون مبادی علم امراض نباتی
83	جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته
84	مضمون مبادی علم امراض نباتی
88	کیمیای حیاتی
88	شرح مختصر مضمون
88	اهداف آموزشی
89	مفردات درسی مضمون
95	مبادی بایوتکنالوژی
95	شرح مختصر مضمون
95	اهداف آموزشی مضمون
95	شیوه‌های تدریس و آموزش
96	مفردات درسی مضمون
96	کارهای عملی مضمون
102	ثقافت اسلامی 4 (نظام اجتماعی اسلام)
102	شرح مختصر مضمون
102	اهداف آموزشی
102	شیوه‌های تدریس و آموزش
102	مفردات درسی مضمون
107	مبادی علم حشرات
107	شرح مختصر مضمون
107	اهداف آموزشی مضمون
107	شیوه‌های تدریس و آموزش:
107	شیوه‌های ارزیابی محصلان:
108	مفردات درسی مضمون
108	کارهای عملی مضمون
109	جدول نقشه مفهومی مضمون مبادی علم حشرات
109	جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته
110	مبادی علم حشرات
113	مبادی ماشین آلات زراعتی
113	شرح مختصر مضمون
113	اهداف آموزشی
114	مفردات درسی مضمون
115	کارهای عملی مضمون

122	اساسات هارتيكلچر
122	شرح مختصر مضمون:
122	اهداف آموزشي
122	روش هاي آموزش و تدريس
123	شيوه هاي ارزيابي محصلان
123	مفردات درسي مضمون
123	كارهاي عملي مضمون
126	مبادي جنگلداري
126	شرح مختصر مضمون:
126	اهداف آموزشي
126	مفردات درسي مضمون
130	مبادي مالداري
130	شرح مختصر مضمون
130	اهداف آموزشي مضمون
130	مفردات درسي مضمون
138	ثقافت اسلامي 5 (نظام سياسي اسلام)
138	شرح مختصر مضمون
138	اهداف آموزشي
138	شيوه هاي تدريس و آموزش
138	مفردات درسي مضمون
143	مبادي اکولوژي
143	شرح مختصر مضمون
143	اهداف آموزشي:
143	مفردات مضمون
147	زراعت مناطق خشك
147	شرح مختصر مضمون
147	اهداف آموزشي
147	مفردات درسي مضمون
148	كارهاي عملي مضمون
153	اساسات كنترول گياهان هرزه
153	شرح مختصر مضمون
153	اهداف آموزشي
153	مفردات درسي مضمون
159	علوفه جات
160	شرح مختصر مضمون
160	اهداف آموزشي

160	مفردات درسی مضمون
165	مبادی احصائیه
166	شرح مختصر مضمون :
166	اهداف آموزشی: در اخیر این مضمون محصلین قادر خواهند بود تا که:
166	شیوه های تدریس و آموزش
166	شیوه های ارزیابی محصلان
167	مفردات درسی مضمون
170	زراعت عضوی
171	شرح مختصر مضمون
171	اهداف آموزشی
171	مفردات درسی مضمون
178	زراعت پایدار
178	شرح مختصر مضمون
178	اهداف آموزشی
178	مفردات درسی مضمون
184	تکنالوژی ماشین آلات زراعتی
184	شرح مختصر مضمون
184	اهداف آموزشی
184	مفردات درسی مضمون
185	کار های عملی مضمون
190	ثقافت اسلامی 6 (نظام اقتصاد اسلام)
190	اهداف آموزشی
190	شیوه های تدریس و آموزش
190	مفردات درسی مضمون
195	بازاریابی محصولات زراعتی
195	شرح مختصر مضمون
195	مفردات درسی مضمون
198	طرح و تحلیل تجارب علمی
199	شرح مختصر مضمون
199	اهداف آموزشی
199	مفردات درسی مضمون
200	کارهای عملی مضمون
206	حبوبات
206	شرح مختصر مضمون
206	اهداف آموزشی
206	مفردات درسی مضمون

207 کارهای عملی مضمون
212 مبادی علم وراثت
213 شرح مختصر مضمون
213 اهداف آموزشی مضمون
213 شیوه های تدریس و آموزش
213 کارهای عملی
217 نسلگیری نباتی
218 شرح مختصر مضمون
218 اهداف آموزشی مضمون
218 شیوه های تدریس و آموزش
218 مفردات درسی مضمون
219 کارهای عملی مضمون
223 فزیولوژی نباتی
223 شرح مختصر مضمون
223 اهداف آموزشی
223 مفردات درسی مضمون
224 کارهای عملی مضمون
229 حشرات و کنه های مضره نباتات مزروعی
229 معرفی مختصر مضمون
229 اهداف آموزشی مضمون
229 کارهای عملی مضمون
230 مفردات درسی مضمون
234 ثقافت اسلامی 7 (قران و علوم معاصر)
234 شرح مختصر مضمون
234 اهداف آموزشی
234 شیوه های تدریس و آموزش
234 مفردات درسی مضمون
239 اساسات آبیاری
239 شرح مختصر مضمون:
239 اهداف آموزشی
239 مفردات درسی مضمون
240 کارهای عملی مضمون
242 غله جات
242 شرح مختصر مضمون
242 اهداف کورس
242 مفردات درسی مضمون

243 کارهای عملی مضمون
250 نسلگیری نباتی
250 شرح مختصر مضمون
250 اهداف آموزشی مضمون
250 شیوه های تدریس و آموزش
250 مفردات درسی مضمون
251 کارهای عملی مضمون
255 حاصلخیزی خاک و تغذیه نبات
255 شرح مختصر مضمون:
255 اهداف آموزشی
255 مفردات درسی مضمون
256 کارهای عملی مضمون
258 پروژه تحقیقی I
259 شرح مختصر مضمون
259 اهداف آموزشی
259 مفردات پروژه تحقیقی I
263 تکنالوژی تولید زعفران
263 شرح مختصر مضمون
263 اهداف آموزشی
263 مفردات درسی مضمون
264 کارهای عملی مضمون
269 ذخیره و پروسس محصولات نباتات مزروعی
269 شرح مختصر مضمون
269 اهداف آموزشی مضمون
269 شیوه های تدریس و آموزش
269 مفردات درسی مضمون
275 ثقافت اسلامی 8 (تمدن اسلام)
275 شرح مختصر مضمون
275 اهداف آموزشی
275 شیوه های تدریس و آموزش
276 مفردات درسی مضمون
279 امراض نباتات مزروعی
280 شرح مختصر مضمون
280 اهداف آموزشی
280 شیوه های تدریس و آموزش
280 شیوه های ارزیابی محصلان

280	مفردات درسی مضمون
281	کارهای عملی
283	جدول نقشه مفهومی نتایج امراض نباتات مزروعی
283	جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته
284	امراض نباتات مزروعی
287	نباتات صنعتی
287	معرفی مختصر مضمون
287	اهداف آموزشی
287	مفردات درسی مضمون
288	کارهای عملی مضمون
293	اساسات علم و تکنالوژی تخم‌های بذری
294	شرح مختصر مضمون
294	اهداف آموزشی مضمون
295	مفردات درسی مضمون
295	کارهای عملی مضمون
299	حفاظت خاک و اب
299	شرح مختصر مضمون
300	اهداف آموزشی
301	مفردات درسی مضمون
302	کارهای عملی مضمون
305	نباتات روغنی
305	معرفی مختصر مضمون
305	اهداف آموزشی
305	مفردات درسی مضمون
306	کارهای عملی مضمون
313	نباتات طبی
313	شرح مختصر مضمون:
313	اهداف آموزشی:
313	مفردات درسی مضمون
317	پروژه تحقیقی II
317	شرح مختصر مضمون
317	اهداف آموزشی
317	مفردات پروژه تحقیقی II
320	لست مضامین اساسی و پوهنتون شمول که مفردات شان نهائی نگردیده است
321	منابع تهیه نصاب تحصیلی
323	لست استادان ایکه در تهیه نصاب اگرانومی سهم داشتند

نصاب درسی دیپارتمنت اگرونومی

مقدمه

کشور عزیز ما افغانستان طی چندین دهه جنگ دست خوش مشکلات گوناگون گردید که در این میان از دست رفتن زیر بناها خسارات دست و پاگیری را به بار آورده است. به تناسب از بین رفتن زیر بناها، بخش های دیگری نیز آسیب های فراوانی دیده اند تا حدی که کشور را از قافله ی ترقی به دور نگهداشته است. اثر این بربادی ها روی نظام تعلیمی و تحصیلی کشور بیشتر بوده است. در دو دهه اخیر با وجود ثبات نسبی در کشور نظام تحصیلی هم چنان از کهنگی و فرسودگی رنج می برد که این امر تا حد زیادی باعث شده بود تا از اعتبار علمی پوهنتون های کشور در سطح جهان بکاهد.

دیپارتمنت اگرونومی پوهنځی زراعت در سال 1353 از دیپارتمنت علوم نباتی به حیث یک دیپارتمنت مستقل عرض اندام نمود که قبل از آن تمام مضامین این دیپارتمنت توسط دیپارتمنت علوم نباتی تدریس میگردید. قابل یاد آوری است که دیپارتمنت اگرونومی از زمان تأسیس تا الحال به حیث یکی از دیپارتمنت های فعال (مادری) پوهنځی های زراعت نقش ایفا می کند. هدف اصلی از ایجاد دیپارتمنت اگرونومی تربیه افراد مسلکی، فراهم کردن دانش تخنیک و ارایه سایر خدمات مرتبط به این بخش برای کشور بوده تا خدمات علمی را به سطح ستندرد های ملی و بین المللی ارایه نماید. فارغ التحیلان مکاتب از مراکز و ولایات افغانستان بعد از سپری نمودن امتحان سراسری کانکور با تکمیل نمودن شرایط راه یابی در این دیپارتمنت جذب و تحت تدریس قرار میگیرند.

ازدیاد سرسام آور نفوس که عمدتاً کشور های روبه انکشاف 50 فیصد آنرا تشکیل میدهند، درحالت گرسنگی و یاکمبود مواد غذایی بسر میبرند که این امر به یکی از معضله های مهم جهانی تبدیل گردیده است. بناءً ایجاب می کند تا سطح تولید محصولات زراعتی بلند برده شود که در این راستا نقش محصولات عمده زراعتی مانند نباتات عمده غله ئی، علوفه ئی صنعتی، حبوبات، روغنی و غیره مهم تلقی شمرده می شود. پس لازم است تا نصاب تحصیلی تجدید و به روز شده تا جوابگوی نیازمندی های جامع امروزی را تکافو نماید.

همچنان به اساس فیصله اخیر در تجدید نصاب تمام محصلین صنوف چهارم دیپارتمنت اگرونومی مکلف به انجام پروژه های تحقیقی می باشند.

دیدگاه (Vision)

دیپارتمنت اگرونومی مصمم است با ارایه تدریس، تحقیق معیاری، تربیه کادر های متخصص و آگاه و سایر خدمات مرتبط به رشته اگرونومی به حیث یک نهاد شناخته شده در سطح ملی و منطقوی باشد.

رسالت (Mission)

دیپارتمنت اگرونومی متعهد به ارایه خدمات ستندرد علمی، تحقیقی، عملی در راستای ظرفیت سازی، تربیه کادرهای علمی از طریق تدریس، تحقیق و ارایه خدمات مسلکی جهت انکشاف بخش مهمی از سکتور زراعت در سطح ملی و منطقوی می باشد.

اهداف آموزشی رشته Program Learning Objectives

- 1- ارایه دانش تخنیکی ستندرد و با کیفیت در بخش های مختلف اگراونومی برای محصلین جهت سهمگیری مؤثر ایشان در جامعه.
- 2- پیشکش نمودن دانش مسلکی در ارتباط به معرفی تولید وراثتی های جدید و انکشاف آن در مزارع.
- 3- کسب دانش مسلکی و مهارت های لازم جهت معرفی روش های ذخیره، پروسس و تنظیم مواد خام برای کارخانه های صنعتی.
- 4- بکارگیری سیستم های زراعت پایدار جهت مبارزه با گرسنگی و بهبود بخشیدن مصوونیت غذایی.
- 5- پیشبرد موفقانه وظایف و مسوولیت های مسلکی در ادارات دولتی و غیر دولتی با استفاده از انجام تحقیقات معتبر علمی و دانش تخصصی.
- 6- پاسخگویی از طریق ارایه برنامه های تحصیلی و خدمات با کیفیت برای انکشاف زراعت افغانستان.
- 7- معرفی تکنالوژی های عصری زراعتی جهت تبدیل نمودن زراعت عنعنوی به زراعت عصری.

نتایج متوقعه Expected Outcoums

افغانستان منحيث يك کشور عقب مانده و روبه انکشاف نیازمند تربیه کادر های جوان در جهت انکشاف مادی و معنوی جامعه می باشد. علل اصلی مشکلات سیاسی، اجتماعی و امنیتی در کشور فقر، بیکاری و سطح پائین خدمات عامه، بی عدالتی اجتماعی و سویه پائین تعلیمی به شمار می رود.

با تدویر برنامه لسانس در دیپارتمنت اگراونومی توقع برده میشود:

- 1- تربیه کادرهای مسلکی و چیز فهم در بخش های مختلف رشته اگراونومی.
- 2- تقویه موسسات زراعتی بر اساس دانش علمی و مسلکی.
- 3- کسب دانش مسلکی و مهارت های لازم جهت بلند بردن ظرفیت های تولیدی نباتات مزروعی و ارزش اقتصادی آنها.
- 4- انجام پروژه های تحقیقاتی جهت بهبود، اصلاح و تولید بهتر محصولات نباتات مزروعی.
- 5- رفع کمبود مواد غذایی که از معضلات فعلی اکثریت کشور های جهان و افغانستان می باشد.
- 6- استفاده از تکنالوژی های عصری زراعتی جهت تبدیل نمودن زراعت عنعنوی به زراعت عصری.
- 7- تقویه سیستم های زراعت پایدار جهت مبارزه با گرسنگی از طریق توزیع عادلانه غذا و بهبود بخشیدن مصوونیت غذایی.

نیاز سنجی

نیاز سنجی برای تجدید نصاب رشته اگراونومی به اساس موارد زیر صورت گرفته است.

- ✓ نیازهای آموزشی در رشته اگراونومی.
- ✓ بروز سازی و مرور مفردات تمامی مضامین تخصصی اگراونومی.
- ✓ نیاز سنجی به اساس معیارهای مطرح شده از جانب استخدام کنندگان (Stakeholders).
- ✓ بازنگری با در نظرداشت پیشنهاد نهاد های تحصیلی کشور در تجدید نصاب تحصیلی رشته اگراونومی.
- ✓ تجدید نصاب با در نظر داشت شیوه ها و مدل های جدید آموزشی (OBE-SCL).

مدت دوره تحصیلی، کریدت و کد نمبر مضامین و کتگوری آنها

برای دوره لیسانس دیپارتمنت اگرونومی پوهن‌خُی زراعت هشت سیمستر تحصیلی 16 هفته‌ای در نظر گرفته شده است. هر کریدیت در دروس نظری 16 ساعت و در دروس عملی 32 ساعت درسی را در بر می‌گیرد. دوره لیسانس رشته اگرونومی 160 کریدیت (6 کریدت اختیاری)، 72 کریدیت دروس تخصصی، 60 کریدیت دروس اساسی و 22 کریدیت دروس عمومی پوهنتون شمول می‌باشد.

کودهای مضامین مشتمل به 4 حروف است که دو حروف اولی مثل (Ag) نمایندگی از پوهن‌خُی ولی حروف بعدی نمایندگی دیپارتمنت مختلف پوهن‌خُی زراعت مثل (Ag Agron) اگرونومی، (AgEcEx) توسعه و اقتصاد زراعتی، (AgHort) باغداری، (AgPP) حفاظ نباتات، (AgBT) بایو تکنالوژی، (AgAnSc) علوم حیوانی، (AgSS) خاکشناسی و (AgFNR) از دیپارتمنت جن‌گلداری و منابع طبیعی نمایندگی می‌کند.

موجودیت انترنشیپ و سیر علمی

دیپارتمنت اگرونومی و پوهن‌خُی زراعت برنامه‌های ارتباطی و هماهنگی با وزارت زراعت، ادارات و موسسات زراعتی را مورد توجه قرار داده است تا فارغان این دیپارتمنت فرصت‌های کارآموزی را در ادارات مختلف بدست بیاورند. سیر علمی و آموزشی در طول دوره تحصیل یکی از برنامه‌های عمده آموزشی می‌باشد که در حد توان و به پیمانانه موجودیت امکانات محصلین به شکل گروهی و گاهی به شکل انفرادی از فعالیت‌ها، برنامه‌ها و موسسات مختلف بازدید بعمل می‌آورند تا از یک سو ارتباط موثر میان محصلین و ادارات و نهاد‌های کاری بوجود آید و از سوی دانش و تجارب عملی محصلین ارتقا یابد.

تناسب کارهای عملی و نظری

مضامین دیپارتمنت اگرونومی (مخصوصاً آنها‌ی که ایجاب کارهای عملی و لابراتواری را مینماید) در یک هفته در بر گیرنده دو ساعت کریدتی لکچر و یک ساعت کار لابراتواری می‌باشند که هر ساعت کریدتی کار لابراتواری معادل دو ساعت کریدتی لکچر می‌باشد. در ضمن برنامه‌های سیر علمی و نیز پروژه‌های تحقیقی در کریکولم جدید 4 کریدت در نظر گرفته شده است که خود بیان‌گر متمرکز بودن کارهای ساحوی و عملی می‌باشد. دیپارتمنت باورد دارد که آموزش در عمل پروسه یادگیری را ساده‌تر و موثرتر می‌سازد لذا روی برنامه‌های عملی توجه زیاد مبذول داشته است.

روش‌های آموزش و تدریس

روش‌های آموزش و تدریس در این دیپارتمنت نظر به خصوصیات مضامین متفاوت بوده و در مجموع روشهای بهتری که متمرکز به محصل محوری باشد مورد توجه می‌باشد. مضامین بصورت عموم به شکل لکچر و استفاده از پاورپاینت، ضمیمه تهیه مواد درسی و ممد درسی مرتبط به موضوع اجرا گردیده و ضمناً در جریان دروس به منظور تقویه روند یادگیری محصلان، استفاده از راهکارهای علمی که اذهان محصلین را بیشتر به تکاپو و امیدارد، مانند مطالعات بالمثل (Intrectively manner) یا ایراد

سوالات و پرسشهای موردی استفاده صورت میگیرد. همچنان سهیم سازی محصلین در پروسه تدریس، کارهای گروهی و صنفی و کار خانگی از روش های دیگری آموزش در دیپارتمنت اگرنومی میباشد.

نظر به خصوصیات مضامین آموزش به صورت عملی و نظری به پیش برده میشود که در اکثر مضامین کارهای ساحوی، لابراتواری و عملی مورد توجه اساتید میباشد.

شیوه های ارزیابی محصلان

اعضای کادر علمی دیپارتمنت اگرنومی از شیوه های مختلف ارزیابی برای فهم میزان درک و یادگیری محصلین استفاده می نمایند که شامل آرایه کارهای گروهی، کار خانگی، کارهای صنفی و ساحوی در جریان سمستر و نیز امتحان های صنفی، امتحان وسط سمستر و امتحان پایان سمستر میباشد. آماده نمودن پاورپاینت ها روی موضوعات مختلف، ارزیابی موضوعات و نهویه آرایه آن توسط اساتید شکل دیگری از ارزیابی از میزان درک و عمل محصلین میباشد.

جدول پلان درسی سمستر وار مضامین دیپارتمنت اگرا نومی

سمستر (1) (سال اول سمستر اول)

ملاحظات	مضامین پیش شرط	دیپارتمنت و پوهنچی عهده دار تدریس ان	ساعات درسی				تعداد کریڈت	کتگوری مضمون	کدمضمون	مضمون	شماره
			نظری	تجربہ	پراکٹیک	کل					
	ندارد	شرعیات	1	0	0	1	1	پوهنتون شمول		ثقافت اسلامی (1)	1
	ندارد	انگلیسی، ادبیات	2	0	0	2	2	پوهنتون شمول		لسان انگلیسی عمومی (1)	2
	ندارد	دیپارتمنت تاریخ	1	0	0	1	1	پوهنتون شمول		تاریخ معاصر افغانستان	3
	ندارد	کیمیا، ساینس	4	0	2	2	3	اساسی		کیمیای عمومی	4
	ندارد	آگرونومی، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgAgron 0111	نباتات عمومی	5
	ندارد	علوم حیوانی، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgAnSc 0112	زولوژی عمومی	6
	ندارد	ریاضی، ساینس	2	0	0	2	2	اساسی		ریاضیات عمومی	7
	ندارد	ساینس، IT	3	0	2	1	2	پوهنتون شمول		آموزش کامپیوتر	8
			21	0	8	13	17			مجموعه	

شماره	مضامین اختیاری	کدمضمون	تعداد کریڈت
1			
2			
3			

شماره	نوع مضمون	کریڈت	فیصدی نظر به مجموع کریڈت ها
1	پوهنتون شمول	6	3.75%
	تخصصی	0	0.0%
2	اساسی	11	6.87%
3	اختیاری	0	0.000%
	مجموعه	17	10.62%

سمستر (2) (سال اول سمستر دوم)

ملاحظات	مضامین پیش شرط	دیپارتمنت و پوهنچی عهده دار تدریس ان	ساعات درسی				تعداد کریڈت	کتنجوری مضمون	کد مضمون	مضمون	شماره	
			مجموع	تھیوری	عملی	پراجیکٹ						
	ثقافت اسلامی 1	شرعیات	1	0	0	1	1		پوهنتون شمول	ثقافت اسلامی (2)	1	
	دارد	انگلیسی، ادبیات	2	0	0	2	2		پوهنتون شمول	لسان انگلیسی (2)	2	
	ندارد	فزیک، ساینس	2	0	0	2	2		اساسی	فزیک	3	
	دارد	کیمیا، ساینس	4	0	2	2	3		اساسی	کیمیای عضوی	4	
	AgAgron 0 111	جنگلات، زراعت	4	0	2	2	3		اساسی	AgFNR 0213	سیستماتیک نباتی	5
		جنگلات، زراعت	1	0	0	1	1		پوهنتون شمول	AgFNR 0214	حفاظت محیط زیست	6
	دارد	، ساینس IT	3	0	2	1	2		پوهنتون شمول		آموزش کمپیوتر (2)	7
	ندارد	اگرانومی، زراعت	2	0	0	2	2		اساسی	AgAgron 0 215	مصونیت غذایی	8
	ندارد	توسعه، زراعت	4	0	2	2	3		اساسی	AgEcEx 0216	مبادی ترویج زراعتی	9
			23	0	8	15	19				مجموعه	

تعداد کریڈت	کدمضمون	مضامین اختیاری	شماره
			1
			2
			3

شماره	نوع مضمون	کریڈت	فیصدی نظر به مجموع کریڈت ها
1	پوهنتون شمول	6	3.75 %
	تخصصی	0	0.0%
2	اساسی	13	8.12%
	مجموعه	19	11.87 %

سمستر (3) (سال دوم سمستر اول)

ملاحظات	مضامین پیش شرط	دیپارتمنت و پوهنچی عهده دار تدریس ان	ساعات درسی				تعداد کریڈت	کنتگوری مضمون	کد مضمون	مضمون	شماره
			نظری	تجربہ	پراکٹس	سیٹ					
	ندارد	شرعیات	1	0	0	1	1		پوهنتون شمول	ثقافت اسلامی (3)	1
	دارد	انگلیسی، ادبیات	2	0	0	2	2		پوهنتون شمول	لسان انگلیسی (3)	2
	ندارد	خاکشناسی، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgSS 0318	مبادی خاکشناسی	3
	AgAgron0 111	اگرانومی، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgAgron 0319	مبادی نباتات مزروعی	4
	ندارد	علوم حیوانی، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgAnSc 0320	مبادی میکروبیولوژی	5
	ندارد	حفاظه، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgPP 0321	مبادی علم امراض نباتی	6
	کیمیای عضوی	علوم حیوانی، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgAnSc 0322	کیمیای حیاتی	7
	ندارد	بایوتکنالوژی، زراعت	4	0	2	2	3	اختیاری/ اساسی	AgBT 0323	مبادی بایوتکنالوژی	8
			27	0	12	15	21			مجموعه	

شماره	مضامین اختیاری	کدمضمون	تعداد کریڈت
1	مبادی تکنالوژی مواد غذایی	AgFT323	2
2			
3			

شماره	نوع مضمون	کریڈت	فیصدی نظر به مجموع کریڈت ها
1	پوهنتون شمول	3	1.87 %
	تخصصی		0.0%
2	اساسی	18	11.25 %
3	اختیاری	2	1.25 %
	مجموعه	23	14.37 %

سمستر (4) (سال دوم سمستر دوم)

ملاحظات	مضامین پیش شرط	دیپارتمنت و پوهنحی عهده دار تدریس ان	ساعات درسی				تعداد کریڈت	کٹگری مضمون	کدمضمون	مضمون	شماره
			مضمون روز	سپت	پہلے	آخر					
	ندارد	شرعیات	1	0	0	1	1		پوهنتون شمول	ثقافت اسلامی (4)	1
	دارد	انگلیسی، ادبیات	2	0	0	2	2		پوهنتون شمول	لسان انگلیسی (4)	2
	ندارد	حفاظه، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgPP 0425	مبادی علم حشرات	3
	AgAgron 0319	اگرانومی، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgAgron 0425	مبادی ماشین آلات زراعتی	4
	ندارد	باغداری، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgHort 426	اساسات هارٹیکلچر	5
	ندارد	توسعه، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgEcEx 0418	مبادی اقتصاد زراعتی	6
	ندارد	جنگلات، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgFNR 0429	اساسات جنگلداری	7
	AgAn 0320	علوم حیوانی، زراعت	4	0	2	2	3	اساسی	AgAnSc 0430	مبادی مالداري	8
			27	0	12	15	21			مجموعه	

تعداد کریڈت	کد مضمون	مضامین اختیاری	شماره
			1
			2
			3

شماره	نوع مضمون	کریڈت	فیصدی نظر به مجموع کریڈت ها
1	پوهنتون شمول	3	1.92 %
2	تخصصی		0.0%
3	اساسی	18	11.25 %

سمستر (5) (سال سوم سمستر اول)

ملاحظات	مضامین پیش شرط	دیپارتمنت و پوهنحی عہدہ دار تدریس ان	ساعات درسی				تعداد کریدت	کنتوری مضمون	کد مضمون	مضمون	ترتیب
			تھیوری	پریکٹس	فیلڈ	سہولت					
	ندارد	شرعیات	1	0	0	1	1	پوهنتون شمول		ثقافت اسلامی (5)	1
	AGFnR 0214	جنگلات، زراعت	2	0	0	2	2	تخصصی	AgFNR 0532	اساسات ایکولوجی	2
	ندارد	اگرانومی، زراعت	2	0	0	2	2	تخصصی	AgAgron 0531	زراعت مناطق خشک	3
	AgAgron 0319	اگرانومی، زراعت	4	0	2	2	3	تخصصی	AgAgron 0532	اساسات کنترول گیاهان ہرزہ	4
	AgAgron 0319	اگرانومی، زراعت	2	0	0	2	2	تخصصی	AgAgron 0533	علوفہ جات	5
	AgEcEx 0418	اقتصاد و توسعه، زراعت	4	0	2	2	3	تخصصی	AgEcEx 0521	مبادی احصایہ زراعتی	6
	ندارد	اگرانومی، زراعت	2	0	0	2	2	تخصصی	AgAgron 0535	ارگانیک فارمینگ (زراعت عضوی)	7
	ندارد	اگرانومی، زراعت	2	0	0	2	2	تخصصی	AgAgron 0536	زراعت پایدار	8
	AgAgron 0425	اگرانومی، زراعت	4	0	2	2	3	اختیاری / تخصصی	AgAgron 0537	تکنالوژی ماشین الات زراعتی	9
			22	0	5	17	20			مجموع	

تعداد کریدت	کد مضمون	مضامین اختیاری	ترتیب
	AgAgron 0537	تکنالوژی ماشین الات زراعتی	1
			2
			3

فیصدی نظر بہ مجموع کریدت ہا	کریدت	نوع مضمون	ترتیب
0.62 %	1	پوهنتون شمول	1
11.87 %	19	تخصصی	
0.000%	0	اساسی	2
12.49 %	20	مجموعہ	

سمستر (6) (سال سوم سمستر دوم)

شماره	مضمون	کدمضمون	کتگوری مضمون	تعداد کریڈت	ساعات درسی				ملاحظات		
					تھیوری	پریکٹس	لاپٹاپ	مجموعی			
1	ثقافت اسلامی (6)		پوهنتون شمول	1	1	0	0	1	ندارد	دیپارٹمنٹ و پوهنچی عہدہ دار تدریس ان	شرعیات
2	بازار یابی محصولات زراعتی	AgEcEx 0624	تخصصی	2	2	0	0	2	AgEcEx 0418	اقتصاد و توسعه، زراعت	
3	طرح و تحلیل تجارب علمی	AgAgron 0638	تخصصی	3	2	0	2	4	AgEcEx 0521	اگرانومی، زراعت	
4	حبوبات	AgAgron 0640	تخصصی	3	2	0	2	4	AgAgron 0319	اگرانومی، زراعت	
5	مبادی علم وراثت	AgBT 0632	تخصصی	3	2	0	2	4	AgAgron 0319	بایو تکنالوژی، زراعت	
6	فزیولوژی نباتی	AgAgron 0641	تخصصی	3	2	0	2	4	ندارد	اگرانومی، زراعت	
7	حشرات و کنه های مضره نباتات مزروعی	AgPP 0642	تخصصی	3	2	0	2	4	AgPP 0425	حفاظ نباتات	
	مجموع			18	13	0	10	23			

شماره	مضمون اختیاری	کدمضمون	تعداد کریڈت
1	تجارت زراعتی	AgBM531	2
2			
3			

شماره	نوع مضمون	کریڈت	فیصدی نظر به مجموع کریڈت ها
1	پوهنتون شمول	1	0.62 %
	تخصصی	17	10.62 %
2	اساسی	0	0.000%
3	اختیاری	2	1.26%
	مجموعه	20	12.49 %

سمستر (7) (سال چهارم سمستر اول)											
ملاحظات	مضامین پیش شرط	دیپارتمنت و پوهنچی عهده دار تدریس ان	ساعات درسی				تعداد کراید	کتگوری مضمون	کد مضمون	مضمون	شماره
			مضمون	نظری	عملي	پنای					
	ندارد		1	0	0	1	1	پوهنتون شمول		ثقافت اسلامی (7)	1
	AgAgron 0319	خاکشناسی	4	0	2	2	3	تخصصی	AgSS 0740	اساسات آبیاری	2
	AgAgron 0319	اگرانومی، زراعت	4	0	2	2	3	تخصصی	AgAgron 0743	غله جات	3
	AgAgron 0319	بایو تکنالوژی	4	0	2	2	3	تخصصی	AgBT 0736	نسلگیری نباتی	4
	AgSS 0318	خاکشناسی	4	0	2	2	3	تخصصی	AgSS 0741	حاصلخیزی خاک و تغذیه نبات	5
	ندارد	اگرانومی، زراعت	2	0	1	1	2	تخصصی	AgAgron 0746	پروژه تحقیقی 1	6
	AgAgron 0319	بایو تکنالوژی	4	0	2	2	3	تخصصی	AgBT 0737	ذخیره و پروسیس محصولات نباتات مزروعی	7
			23	0	11	12	18			مجموع	

شماره	مضامین اختیاری	کدمضمون	تعداد کراید
1	تکنالوژی تولید زعفران	AgA746	2
2			
3			

شماره	نوع مضمون	کراید	فیصدی نظر به مجموع کراید ها
1	پوهنتون شمول	1	0.62 %
2	تخصصی	17	12.18 %
3	اساسی	0	0.000%
4	اختیاری	2	1.25 %
	مجموعه	20	14.05 %

سمستر (8) (سال چهارم سمستر دوم)

ملاحظات	مضامین پیش شرط	دیپارتمنت و پوهنچی عهده دار تدریس ان	ساعات درسی				تعداد کریڈت	کتگوری مضمون	کدمضمون	مضمون	شماره
			تئوری	پریکٹس	فیلڈ	سہولت					
			1	0	0	1	1		پوهنتون شمول	ثقافت اسلامی (8)	1
	AgAnSc 0320	حفاظت نباتات	4	0	2	2	3	تخصصی	AgPP 0851	امراض نباتات مزروعی	2
	AgAgron 0319	اگرانومی، زراعت	4	0	2	2	3	تخصصی	AgAgron 0848	نباتات صنعتی	3
	AgAgron 0319	بایو تکنالوژی	4	0	2	2	3	تخصصی	AgBT 0841	علم و تکنالوژی تخم های بذری	4
	AgSS 0318	خاکشاسی	4	0	2	2	3	تخصصی	AgSS 0847	حفاظت خاک و آب	5
	AgAgron 0319	اگرانومی، زراعت	4	0	2	2	3	تخصصی	AgAgron 0849	نباتات روغنی	6
	ندارد	جنگلداری	2	0	0	2	2	تخصصی	AgFNR 0860	نباتات طبی	7
	AgAgron 0746	اگرانومی، زراعت	2	0	1	1	2	تخصصی	AgAgron 0850	پروژه تحقیقی II	8
			25	0	11	14	20			مجموعه	

تعداد کریڈت	کد مضمون	مضامین اختیاری	شماره
			1
			2
			3

فیصدی نظر به مجموع کریڈت ها	کریڈت	نوع مضمون	شماره
0.62 %	1	پوهنتون شمول	1
11.87 %	19	تخصصی	
0.000%	0	اساسی	2
0.000%		اختیاری	3
12.49 %	20	مجموعه	

جدول مشخصات مضامین سمستر ها با فیصدی مجموع کرایت ها

شماره	نوع مضمون	کرایت	فیصدی نظر به مجموع کرایت ها
1	پوهنتون شمول	22	13.7 %
2	تخصصی	72	45 %
3	اساسی	60	37.7%
4	اختیاری	6	3.6 %
	مجموعه	160	100 %